

Ομιλία – Θρήνος, 25/7/2016

Σεβαστό ιερατείο,

Κύριοι Βουλευτές,

Κύριε Ευρωβουλευτά,

Κύριε Αντιπεριφερειάρχα

Κύριε Διοικητά της Στρατιωτικής Διοίκησης Ιωαννίνων

Κύριε Διοικητά της Αστυνομικής Διοίκησης Ιωαννίνων

Κύριε Διοικητά της Πυροσβεστικής Διοίκησης Ιωαννίνων

Κύριε Δήμαρχε

Κύριοι Δήμαρχοι των Μαρτυρικών Πόλεων

Κυρίες και κύριοι

Σήμερα, συγκεντρωμένοι σε αυτόν τον ιερό χώρο, η σκέψη μας γυρίζει 73 χρόνια πίσω στις 25 Ιουλίου 1943, ημέρα μαύρης συμφοράς για τη Μουσιωτίτσα. Ναι, συμπληρώνονται αυτή τη στιγμή 73 χρόνια και ακόμη το δάκρυ δεν στέγνωσε και ο πόνος δε μαλάκωσε τις καρδιές μας, γιατί όσα χρόνια κι αν περάσουν δε θα ξεχαστεί από κανένα μας, οι τόσο βάρβαρες και απάνθρωπες εγκληματικές πράξεις των αδίστακτων Ναζί. Ήταν οι στιγμές που το χωριό μας έδωσε θυσία στο βωμό της λευτεριάς που γλυκοχάραζε.

Αυτές τις 152 ψυχές, που πάντα είναι στη μνήμη μας, συγκεντρωθήκαμε σήμερα όπως κάθε χρόνο για να τους τιμήσουμε ,με την επιμνημόσυνη δέηση της εκκλησίας μας και την έκφραση πένθους από όλους, επίσημους και ανεπίσημους που βρίσκονται αυτήν την ώρα εδώ.

152 συγχωριανοί μας που ήταν ασφαλώς συγγενείς μας, αδέρφια, ξαδέρφια, τους άρπαξε βίαια το δρεπάνι του χάρου και από τη μια στιγμή στην άλλη έγιναν θυσία στο βωμό της λευτεριάς.

25 Ιουλίου 1943, παραμονή του πανηγυριού στο χωριό μας, και όλοι ετοιμάζονταν για τη μεγάλη γιορτή , με παγωμένη όμως την καρδιά τους, διότι οι πληροφορίες δεν ήταν ευχάριστες.

Πράγματι, δεν έπεσαν έξω στις προβλέψεις τους. Το πρωί 25 Ιουλίου 1943, φάνηκαν τα πρώτα μαύρα σημάδια για το χωριό μας, ομάδες Γερμανών να προχωρούν από τρεις κατευθύνσεις προς τη Μουσιωτίτσα.

Μόλις μπήκαν στο χωριό μας, άρχισαν να τους φέρονται σκληρά και απάνθρωπα , βάζοντας φωτιά στα σπίτια και λεηλατώντας τα.

Η πρώτη εκτέλεση γίνεται στη θέση Φούριζα, σκοτώνοντας το Δήμο Κωνσταντίνο.

Η επόμενη ομάδα πέρασε στη μέση της Μπιτέρας, όπως φάνηκε ήταν η πιο σκληρή, η πιο απάνθρωπη. Στο πέρασμά τους σκοτώνουν το Βασίλειο Αναγνώστου, και τραυματίζουν βαριά το Νικόλαο Αναγνώστου, ο οποίος βρίσκεται κοντά μας και με τα τραύματά του να μας δείχνουν τη βαρβαρότητά των Ναζί.

Η ίδια ομάδα τραυματίζει την Άννα Παππά και σκοτώνουν την μικρή εγγονούλα της που είχε φορτωμένη, καθώς επίσης και τις οικογένειες Δόση και Κώτσου Κωνσταντίνου, και προχωρούν για αίμα προς τον τόπο θυσίας, το Μαρτυρικό Σπιθάρι.

Το Σπιθάρι, για τη Μουσιωτίτσα είναι τόπος θυσίας, τόπος μαρτυρίου, ιστορικός χώρος : βρίσκουν στο Σπιθάρι 95 χωριανούς , παίρνουν τους άντρες, τους φορτώνουν πυρομαχικά και τους απομακρύνουν από τον κύριο όγκο.

Στη συνέχεια μαζεύουν τα 81 άτομα, τα βάζουν κατά μήκος της όχθης του χωραφιού και με τα πολυβόλα τους θέρισαν.

Στο τέλος, σε όποιον επιζώντα, με το πιστόλι τούς δίνουν τη χαριστική βολή.

Ένα παιδάκι ονόματι Ζαχαρίας 10 μηνών, με το μαχαίρι του κόβουν το λαιμό μέσα στη σαρμανίτσα. Ο ομιλών που βρίσκεται μπροστά σας , έχασε 13 άτομα, αδέρφια, ξαδέρφια, θείο, γιαγιά.

Την επόμενη μη μπορώντας να τους ενταφιάσουν, διότι δεν υπήρχαν άντρες, τους έριξαν στο ιστορικό πηγάδι, και στη συνέχεια αργότερα , τους έφεραν στην εκκλησία του αγίου Νικολάου.

Από αυτό το μακελειό, γλιτώνουν ο Γιάννης Γκόγκας, τον οποίο έκρυψε η μάνα του κάτω από το φουστάνι και σήμερα βρίσκεται κοντά μας καθώς και ο Κωνσταντίνος Αναστασίου.

Με τους άνδρες που πήραν από το Σπιθάρι και υπερήφανοι για το κτηνώδες και απάνθρωπο έργο τους, προχωρούν προς τη θέση Λιάσκα και σκοτώνουν την οικογένεια του Νικολάου Κίτσου, Μαρούτσου Αποστόλου, Ξενοφώντα Γάκιου και την φιλοξενούμενη Ελένη Ικκου.

Από αυτήν την τοποθεσία, παίρνουν μαζί τους και τους φορτώνουν πυρομαχικά τον Ανδρέα Νικολάου Κίτσο και Ξενοφώντα Γάκιο.

Προχωρώντας, φτάνουν στην Κωνσταντίστα, σκοτώνουν κι άλλους συγχωριανούς που εργάζονταν στα χωράφια τους ,καθώς και το Γέρο Τζαβέλα τον οποίο καίνε μέσα στην Καλύβα, με τα ζώα του.

Από την τοποθεσία τούτη, φεύγει σαν ελάφι και σώζεται τραυματισμένη, η Ελένη Μάνθου.

Στη θέση Πάλια, τα κτήνη των SS σκοτώνουν την Αλεξάνδρα Γκοντέβα, Αναστασία Κολιού και την Παπαγιαννοπούλου Πανάγιω, μαζί με την κόρη της Αναστασία, αυτές , αφού τις εκτέλεσαν μέσα στην καλύβα, ύστερα έβαλαν φωτιά και τις έκαψαν.

Οι όμηροι προχωρούν, μεταφέροντας τα πυρομαχικά, στους οποίους οι βάρβαροι φέρονται απάνθρωπα, κτυπώντας τους αλύπητα.

Ένας από όλους παίρνει τη μεγάλη απόφαση, και πετώντας τα κιβώτια φεύγει ξυπόλυτος, και παρά τις ριπές των πολυβόλων σώζεται. Είναι ο Ξενοφών Γάκιος, γνωρίζοντας πως η οικογένειά του έχει σκοτωθεί.

Κατετάγη στην Εθνική Αντίσταση , πολέμησε τους Ναζί μέχρι τελευταία.

Τους υπόλοιπους ομήρους, τους οδηγούν στη Βούλιστα Παναγιά, 12 τον αριθμό και το ίδιο βράδυ τους εκτελούν έναν – έναν.

Την ώρα της εκτέλεσης τους φεύγει από το χέρι, ο Νέστωρ Κολιός κα σαν ζαρκάδι χάνεται από τα μάτια τους, παρ' όλους τους πυροβολισμούς. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της τύχης των ομήρων που πήραν στο διάβα τους τότε.

Πήραν όμως και τους άλλους ομήρους, τους οποίους βρήκαν μέσα στο χωριό, αυτούς δεν του σκοτώνουν στη Βούλιστα Παναγιά. Τους μεταφέρουν στη Ζωσιμαία Σχολή και τους φυλακίζουν.

Σε άθλιες συνθήκες διαβίωσης τους βαστάνε μέχρι 28 Αυγούστου και τους αφήνουν ελεύθερους να γυρίσουν στο αιματοβαμμένο και κατεστραμμένο χωριό.

Στις 27 Αυγούστου της ίδιας χρονιάς τμήμα βαρβάρων έρχεται στο χωριό μας και εκτελεί άλλες 17 ψυχές, για να φτάσουμε τα 152 θύματα.

Από αντίγραφο της εφημερίδας «Ελληνικός Αγών», έγραφε για τη Μουσιωτίσα Ιωαννίνων.

«Εφονεύθησαν 152 άτομα, όλαι αι οικίαι αποτεφρόθησαν, όλα τα κινητά διερπάγησαν, θυλάζοντα βρέφη ευρέθησαν κάτω από τα πτώματα των μητέρων των, πολλά πτώματα γυναικών έφεραν λογχισμούς, αποκεκομμένα κεφαλαί, έφερον εξορύξεως των οφθαλμών, μαστοί ,ώτα , ευρέθησαν επί της αιματοβρέκου κρίνης του χωριού και κάτωθι θαμώνουν».

Χρόνια σκέπτομαι και αναρωτιέμαι ποιος είναι ο άνθρωπος, που φτάνει ο άνθρωπος !

Τρεις ομάδες Ναζί, έσφαξαν, κατασπάραξαν 152 ψυχές, τρεις ομάδες σαρκοφάγων ζώων δε θα άγγιζαν καμιά.

Όμως αυτές οι αθάνατες ψυχές, είναι δίπλα μας. Μας ζητάνε μάτια να δουν, αυτιά να ακούσουν και φωνή να μοιρολογήσουμε μαζί , το Βατερλό της Μουσιωτίτσας.

Ακούμε ιστορικό Σπιθάρι , ιστορικό Πηγάδι, Παναγιά, Πάλια, Κωνσταντίστα, αλλά αυτά τα ιστορικά σημεία δεν τα βλέπουμε , ίσως να φταίει ο δρόμος που είναι λίγο δύσκολος στην πρόσβαση ή δεν ερμηνεύουμε σωστά τα γεγονότα.

Το ιστορικό Σπιθάρι έχει μνημείο, έχει το ιστορικό πηγάδι, έχει μικρό λαογραφικό μουσείο. Αυτά για ποιον έγιναν ; για να τα βλέπουν οι 152 αθάνατες ψυχές ;

Αυτή τη στιγμή, μπορούμε ακόμη να πούμε, στις αθάνατες ψυχές, πως επιτέλους έγινε ο Σύλλογος με την επωνυμία :

Ένωση Θυμάτων Ολοκαυτώματος Μαρτυρικής Μουσιωτίτσας

Αργήσαμε αρκετά, αλλά έφτασε η στιγμή να πραγματοποιηθεί η προσμονή τους.

Μετά από αυτές τις θηριωδίες των Ναζί, έφτασε η ώρα που η πατρίδα ελευθερώνεται , η γαλανόλευκη κυματίζει ξανά, αλλά η βιβλική καταστροφή της μεγάλης θυσίας του ολοκαυτώματος του χωριού μας παραμένει και θα παραμένει άσβεστη στις ψυχές μας, όχι πια πόλεμος, όχι άλλες θυσίες , όχι άλλες καταστροφές στο μέλλον.

Τελειώνοντας , κυρίες και κύριοι , είναι ιερή υποχρέωση να εκφράσω προς όλους τους εκλεκτούς προσκεκλημένους, τις πιο θερμές και εγκάρδιες ευχαριστίες όλων μας, που είχατε την καλοσύνη να τιμήσετε με την παρουσία σας τη σεμνή αυτή τελετή, υπέρ των ηρωικώς πεσόντων νεκρών μας , που η ψυχή τους, αυτή την ώρα φτερουγίζει γύρω μας και να φυλάξουμε με θρησκευτική ευλάβεια την ειρήνη.

Ας είναι αιωνία η μνήμη των αθάνατων νεκρών μας

Ευχαριστώ.

Ομιλητής : Δήμος Δημήτριος του Ευαγγέλου